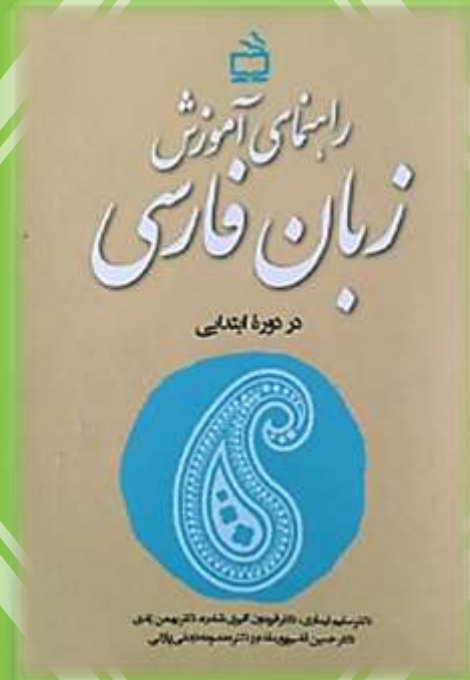

مبانی برنامه درسی

فارسی دوره ابتدایی

فهرست

الف) مقدمه

- وظایف آموزگار فعال
- تعریف هدف، برنامه و روش
- تعریف مهارت یا هنرهای زبانی
- تفاوت تدریس با آموزش
- تفاوت روش تدریس زبان فارسی با مهارت های زبانی
- برنامه آموزش مهارت های زبانی در دبستان
- انواع مهارت های زبانی
- ارتباط مهارت های زبانی با یکدیگر
- ارتباط مهارت های زبانی با دروس دیگر
- توجه به دنیای کودک
- اهداف آموزش و پرورش در دبستان
- مهمترین اهداف آموزش مهارت های زبان فارسی در دبستان

ب) برنامه درسی

- انواع طراحی
- پایه مشترک
- میان رشته ای
- مسئله مداری و جامعه مداری
- موضوع مداری و رشته مداری
- دانش آموز مداری
- تلفیقی
- مدل های برنامه ریزی
- مدل تابلر
- مدل تابا
- برنامه درسی فارسی ابتدایی در یک نگاه
- اهداف برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران
- نیازها و ضرورت های طراحی برنامه درسی جدید
- رویکردهای برنامه درسی زبان فارسی
- اصول حاکم بر برنامه درسی فارسی در دوره ابتدایی
- اهداف مشترک برنامه درسی فارسی با دیگر برنامه های درسی
- اهداف کلی برنامه درسی فارسی دوره ابتدایی
- حیطة شناختی
- حیطة عاطفی
- حیطة مهارتی
- موضوعات اساسی برنامه درسی فارسی
- روش های یاددهی - یادگیری در برنامه درسی فارسی
- ارزشیابی

مهارت یا هنرهای زبانی

هنر ، به کیفیتی از فن گفته می شود که با لطف ، تناسب و زیبایی همراه باشد .

فن ، به فعالیت ها ، دانسته ها و توانایی هایی گفته می شود که محتاج تعلیم گرفتن و تمرین زیاد است . مانند : نویسندگی ، بازیگری و

مهارت ، فن وقتی به مرتبه عالی تری تکامل یابد و از نظر ترکیب ، شکل و سبک با خصوصیت های تناسب ، هماهنگی و زیبایی آمیخته شود ، به مهارت تبدیل می شود.
این موضوع در مورد مهارت های زبانی نیز صدق می کند .

نوشتن ، را همه بلدند اما گروه خاصی با یادگیری فن خط نویسی به مرتبه هنرمندی می رسند . سخن گفتن را همه بلدند اما از طرز حرف زدن هر شخص می توان به میزان فرهنگ ، تحصیلات و تربیت خانوادگی او پی برد .

تفاوت تدریس با آموزش

تدریس : فعالیتی از جانب معلم که می تواند منجر به یادگیری دانش آموزان شود و یا نشود . یعنی معلوم نیست این فعالیت معلم حتما اثربخش باشد .

آموزش : آموزش بر خلاف تدریس ، **فعالیتی دو جانبه است** که هم به وظیفه و کار آموزگار اشاره می کند و هم به کار دانش آموزان .

تعاریف برنامه درسی

برخی از واضح ترین تعاریف برنامه درسی :

فرانکلین
بوییت
(1918)

فعالیت هایی که کودکان و نوجوانان باید انجام دهند تا توانایی انجام فعالیت های ضروری برای زندگی بزرگسالی در آنها به وجود آید .

کازول و کمپ
بل (1935)

تمامی فعالیت هایی که توسط کودکان تحت راهنمایی و نظارت معلمان انجام می شوند .

هیلدا
تابا(1962)

برنامه درسی بیش از هر چیز نحوه آماده سازی نسل جوان جامعه به صورت افرادی سازنده و مفید برای آن جامعه تلقی می شود .

آیزنر (1985)

برنامه درسی شامل یک سلسله وقایع آموزشی طراحی شده است که به قصد تحقق نتایج آموزشی برای یک یا چند دانش آموز پیش بینی شده اند .

کانلی و لنتز
(1991)

برنامه درسی مجموعه وسیعی از شیوه های تفکر درباره تحولات بشر است . آنچه در این فرایند اهمیت دارد ، فرایند تفکر است نه نتایج یادگیری و میراث فرهنگی [فتحی، 1377]

عناصر برنامه درسی

عناصر فرعی

عناصر اصلی

1- عناصر اصلی : مولفه های مهمی که در یادگیری تاثیر گذارند .

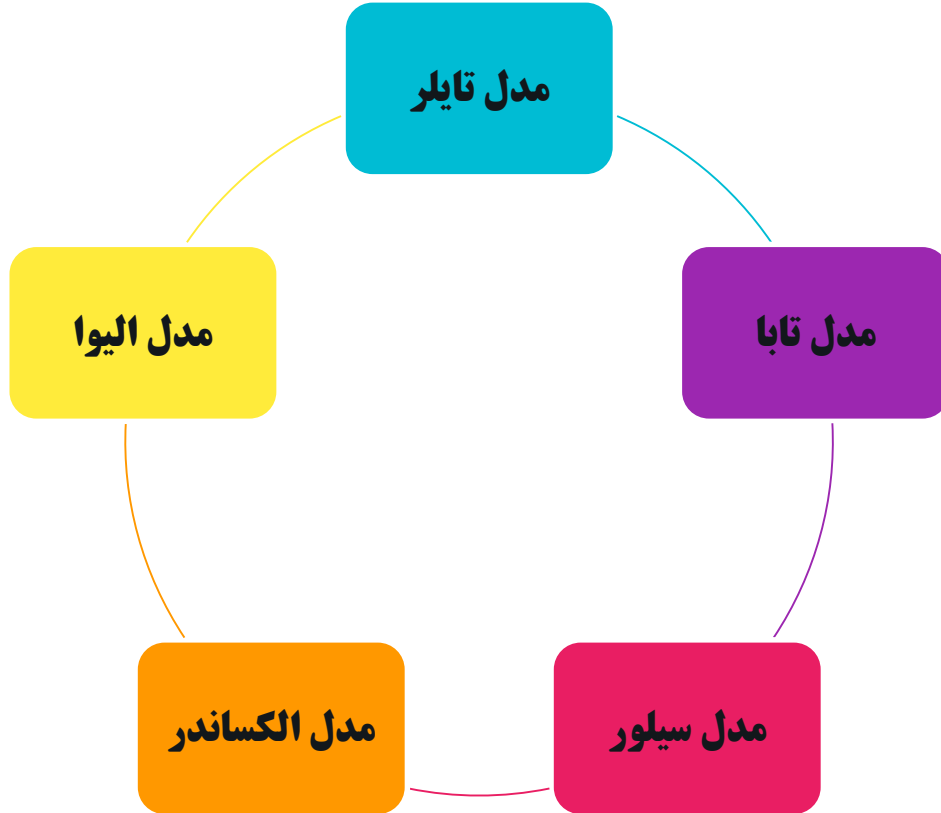
چهارمین عنصر اصلی
«ارزشیابی» است. اطلاع از میزان تحقق و عدم تحقق هدفهای یادگیری، آگاهی از مسائل و مشکلات فرایند یادگیری و اطلاع از جنبه های مثبت این فرایند ، از لوازم اصلی مدیریت یادگیری اند که از طریق ارزشیابی به دست می آیند .

سومین عنصر اصلی
«روش» است . از طریق روش ، «مفاهیم» فهمیده ، «مهارت ها» کسب و «ارزش ها» درونی میشوند. بر این اساس هر قدر روشها مناسب تر باشند، یادگیری موثرتر خواهد بود.

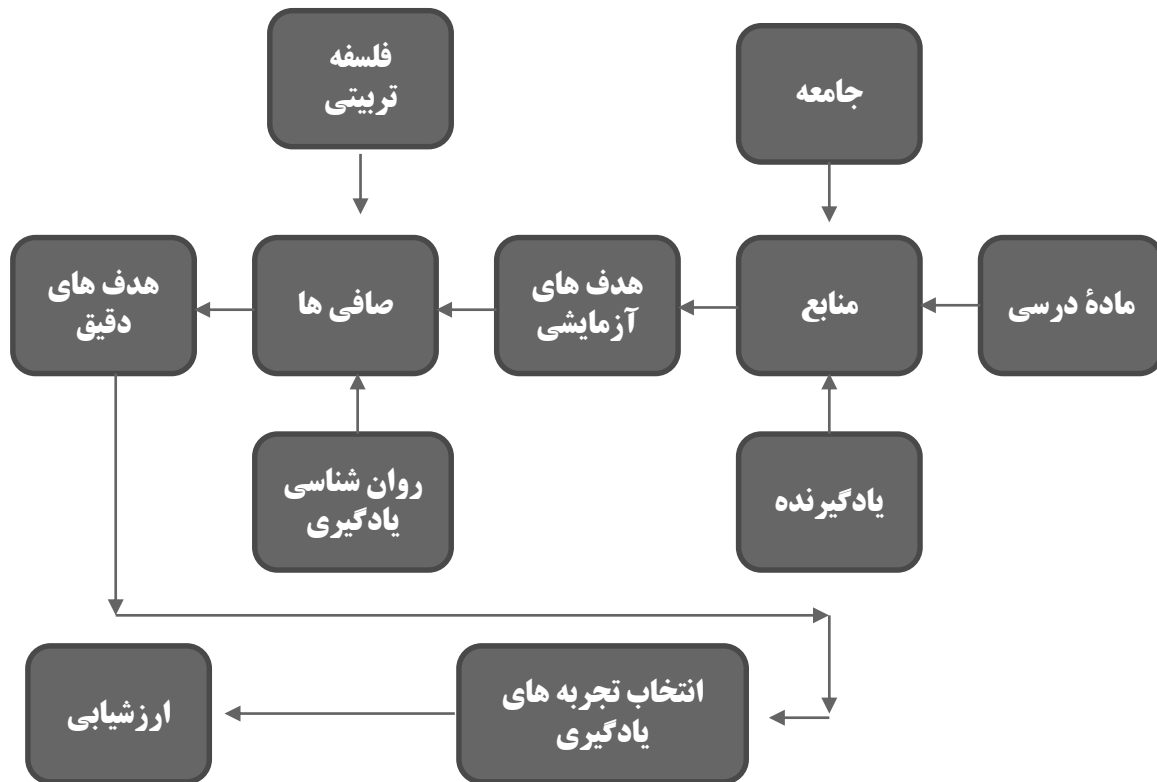
دومین عنصر اصلی
«محتوا» است . بدون تردید باید چیزی (محتوا) به یادگیرنده آموخت تا او به هدف خود برسد . کارایی و اثربخشی یادگیری تا حد زیادی به نوع محتوا بستگی دارد .

نخستین عنصر اصلی
«هدف» است . بدون این عنصر ، جریان یادگیری باعث رشد جهت دار یادگیرنده نمی شود و در هیچ یک از مراحل برنامه ریزی درسی نمی توان تصمیمی گرفت .

مدل های برنامه ریزی درسی

مدل برنامه ریزی درسی تایلر

تابا هفت مرحله اصلی را در مدل خود برشمرد :

۱- **تشخیص نیاز :** معلم با **تعیین نیازهای** دانش آموزان، فرایند برنامه ریزی درسی را شروع می کند.

۲- **تعیین هدف :** معلم **پس از تعیین نیازها** ، هدف های قابل تحقق را معین می کند .

۳- **انتخاب محتوا :** **با توجه به هدف های تعیین شده** ، محتوایی سازگار با هدف ها و دارای اهمیت و اعتبار انتخاب می شود.

۴- **سازمان دهی محتوا:** معلم با توجه به رشد فراگیران و پیشرفت و علائق آنها محتوا را سازمان دهد .

۵- **انتخاب تجربه های یادگیری:** محتوا به دانش آموزان ارائه می شود و آنها محتوا را سازمان می دهند. از این نظر روش های تدریس معلم مستلزم درگیری دانش آموز با محتواست .

۶- **سازماندهی فعالیت های یادگیری:** تعیین توالی فعالیت های یادگیری بر اساس محتوا انجام می گیرد، اما معلم باید دانش آموزان ویژه را نیز در نظر داشته باشد .

۷- **ارزشیابی:** برنامه ریزی درسی باید تعیین کند که چه هدف هایی تحقق پیدا کرده اند. برای این کار

ج (حیطه مهارتی

۱) گوش دادن

- دقت و تمرکز به سخن گوینده
- درک سخن و دریافت پیام
- دریافت ارتباط بین بخش های گوناگون پیام
- بررسی و اظهار نظر درباره شنیده ها

۳) خواندن

- تمرکز و دقت در نوشته
- توانایی بلندخوانی و صامت خوانی
- خواندن با لحن و آهنگ مناسب
- درک نوشته ها و دریافت پیام اصلی آنها
- دریافت ارتباط بین بخش های گوناگون نوشته
- به کارگیری کارافزارهای مناسب در خواندن
- گسترش دایره دید در خواندن
- کسب عادات مطلوب در خواندن

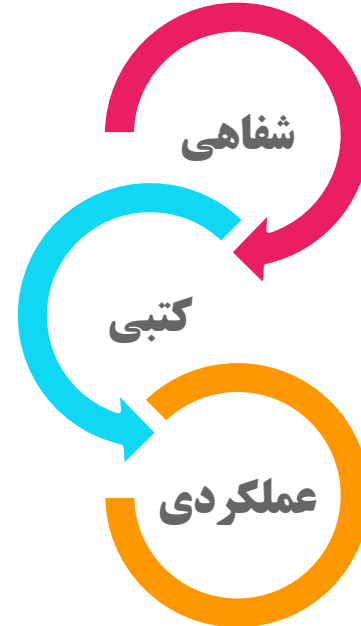
۲) سخن گفتن

- به کارگیری اندیشه قبل از سخن گفتن
- به کارگیری زبان مناسب برای مخاطبان
- توانایی سخن گفتن در برابر جمع
- به کارگیری کارافزارهای مناسب ارتباطی
- انسجام در رساندن پیام
- توانایی شرکت در بحث و گفت و گوها

۴) نوشتن

- توانایی به کارگیری بهنجار خط
- نوشتن درست کلمات و جملات شنیده شده (املا)
- به کارگیری علائم نشانه گذاری در نوشتن
- توانایی در نگرش برخی از پاره مهارت های نگارشی (انشا)

انواع ارزشیابی

اهداف ارزشیابی

ارزشیابی از مهارت های شفاهی زبان

ارزشیابی تلفیقی از مهارت های کتبی زبان

ارزشیابی از فرایند آموزش و

فعالیت های دانش آموزان

ارزشیابی مستمر و توصیفی در کنار ارزشیابی پایانی